

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Jussi Rämet	Suomi.fi	26.11.2025 13:21:28 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (2 sivua)

Pohjois-Pohjanmaan liitto

26.11.2025

Eduskunta

U 53/2025 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Asia: U 53/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission asetusehdotuksesta

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua MmV:lle valtioneuvoston kirjelmästä U 53/2025 vp

EU komission esitys kumppanuusrahastoasetukseksi (NRP-asetus), yhdistää useita nykyisiä jaetun hallinnon rahastoja ja ohjelmia. Asiaa on perusteltu joustavuudella ja yksinkertaistamisella. On reilua sanoa, että se on myös tapa supistaa suurimpien EU-sektoreiden, maatalouden ja koheesiopolitiikan rahoitusta, ja kasvattaa sisäasioiden rahoitusta.

Komission julkaistua esityksensä, komissio on perustellut ja avannut sitä eri tilaisuuksissa. Se, miten komissio asian esittää, ja miten asia on esitetty valtioneuvoston U-kirjelmässä, herättää kuitenkin kysymyksiä alueilla. Esitetty muutos on erittäin suuri ja se yhdistettynä tosiasialliseen rahoituksen leikkaukseen tulee aiheuttamaan jatkossakin hämmennystä ja huolta.

Suomi esittää kannassaan, että koheesion tarve vähenee, kun koheesio etenee. Lisäksi on esitetty, että koheesio- ja maaseudun kehittämisvarojen supistumista voidaan korvata lisäämällä kilpailukykyotsakkeen rahoitusta. Kysymys on kuitenkin hyvin erityyppisistä rahoituksista, joilla on erilaiset tavoitteet ja jotka eivät kompensoi toinen toistaan.

Komission esitys katsoo asiaa etenkin eurojen kautta. On myös huomattava, että useissa EU:n jäsenvaltioissa on esitetty perusteltua kritiikkiä valittua linjaa, kuten yhden rahaston mallia, kohtaan ja Pohjois-Pohjanmaan liitto näkee asian vastaavalla tavalla.

Komission heinäkuussa julkaistu esitys ei ole riittävän selkeä ja se jättää auki monia asioita. Jos komission alkuperäinen esitys olisi ollut tavoitteiltaan ja perusteluiltaan yksiselitteinen, eivät jäsenvaltiot olisi joutuneet esittämään niin suurta määrää kysymyksiä komissiolle alkusyksyllä neuvoston neuvottelujen alkaessa. Useat kysymykset ovat edelleen auki.

Komissio on myös tehnyt tarkennuksia esitykseensä EU parlamentin vaatimuksesta. Marraskuussa esitetyt täydennykset ja muutokset ovat askel oikeaan suuntaan, mutta ne eivät ratkaise meille tärkeitä kipukohtia. Komissio kuitenkin esittää monitasoisen hallinnon ja kumppanuuden periaatteiden nostamista horisontaalisiksi periaatteiksi samalle tasolle oikeusvaltioperiaatteen ja EU:n ihmisoikeusasiakirjan rinnalle, mitä pidämme erittäin merkittävänä sitoumuksena.

NRP-rahastoon ja sitä toteuttavaan suunnitelmaan on komission esityksessä sisällytetty niin monta pakollista erillistä tavoitetta, ja se on kirjoitettu niin keskitetysti jäsenvaltioiden roolia korostaen, että se antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden käyttää rahoitusta hyvin monella eri tavalla. Tämä on yksi esityksen ongelmista. Yksinkertaistaminen ja joustavuus koskee eteenkin komissiota ja jäsenvaltiota, mutta ei välttämättä EU-rahoituksen tosiasiallisia käyttäjiä.

Erittäin suuren haasteen näemme siinä, että komission esitys muuttaa EU:n ja jäsenvaltioiden suhteen transaktionaaliseksi kaupankäynniksi. Alkuperäinen ajatus jäsenvaltioiden maksuille on ollut, että ne mahdollistavat mahdollisimman suuren eurooppalaisen lisäarvon yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja haasteiden hallitsemiseksi. Nyt suhde muuttuu merkittävästi.

Tuloskehysasetus pyrkii yksinkertaistamaan hankkeiden seurantaa, mutta se myös siirtää seurantavastuuta komissiolta jäsenvaltioille ja rahoituksen käyttäjille.

Koheesiopolitiikan pitää jatkossakin perustua aluelähtöisyyteen. Pohjois-Pohjanmaan liitto edellyttää, että tulevan ohjelman suunnittelussa, ja maakunnilla on selkeä rooli ohjelmoinnissa, ohjelmien hallinnoinnissa, päätöksenteossa ja täytäntöönpanossa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto yhtyy valtioneuvoston U-kirjelmän kantoihin, joissa todetaan että

- Suomi katsoo, että Suomen liittymissopimukseen perustuva, vakavista ja pysyvistä haitoista kärsivien pohjoisten harvaan asuttujen alueiden NSPA-erityisrahoitus tulisi turvata myös jatkossa.
- Suomelle on keskeistä varmistaa, että komission ehdotuksessaan Suomelle esittämä rahoitusosuus sisäasioiden rahastoihin turvataan ja että sen toimeenpano olisi joustavaa ja raja-alueiden elinvoimaa tukevaa.
- Suomi tukee komission ehdotusta vahvistaa maaulkorajojen pituuden merkitystä varojenjakokriteerinä.

NSPA-tuki perustuu Suomen EU-jäsenyys sopimukseen ja SEUT 174 artiklaan. Komission esityksessä koheesiorahoitusta ei ole kohdennettu ja korvamerkitty etukäteen, mikä tarkoittaa, että EU-komission ja Suomen välistä liittymissopimusta ja Sopimusta Euroopan Unionin Toiminnasta ei ole noudatettu. Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden kirjaus tulisi lisätä EU-asetukseen COM (2025) 565 final/2 varojenjakoperusteeksi turvataksemme Suomen mahdollisimman suuren koheesiosaannon ja liittymissopimuksen velvoitteet.

NSPA-erityisrahoitus, mikä kohdistuu nykyisellä ohjelmakaudella lähes kokonaan Itä- ja Pohjois-Suomeen, tukee Itäisen ja Pohjoisen Suomen sekä raja-alueiden elinvoimaa. Koheesiorahoituksen vähenemisen perustelu koheesio tarpeen vähenemisellä ei pidä Suomessa paikkaansa, koska alueiden erilaiset lähtökohdat ja erityispiirteet ja alueelliset BKT:lla mitattavat kehityserot ovat edelleen merkittäviä niin Suomessa kuin koko EU:ssa.

EU:n aluekehitysrahoituksella ei ole kansallista korvaajaa. Suomeen 2028+ kohdennettavan EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen tason säilyttämisen kannalta on muistettava, että NSPA-erityistuki ja harvanasutuksen yleiskriteeri tuovat yli puolet Suomen saamasta kokonaistuesta ja Suomen on pidettävä tästä huoli. Suomen tulee tavoitella nykytasoon verrattavaa, koko ohjelmakaudelle käyvin hinnoin, 500 miljoonan euron suuruista NSPA-rahoitusta.

Valtioneuvosto linjaa U-kirjelmässä, että ”Kokonaisturvallisuuden näkökulmasta Suomelle on keskeistä korostaa kaksikäyttö- ja puolustusulottuvuutta sekä alueiden elinvoimaa osana tulevan koheesiopolitiikan toimia”. Ukraina on opettanut meille, että vahva alue- ja paikallishallinto ja sen kehittäminen ennen Venäjän hyökkäystä 2022, on ollut tärkeää, jotta maata on sitouduttu puolustamaan koko sen pinta-alalta päättäväisesti ja sisukkaasti kuin nyt.

Geopoliittinen tilanne on muuttunut, mutta Suomen maantieteellinen tilanne ei. Koheesiopolitiikka turvaa mahdollisuuden asua ja työskennellä koko Suomessa ja luo siten pohjaa turvallisuudelle.

Maakuntajohtaja Jussi Rämet